

Dels horts ecològics urbans als horts ecològics socials: Una sortida a l'actual crisi?

Dra. Elisenda Forés

INTRODUCCIÓ: L'AGRICULTURA ECOLÒGICA

Agricultura i pesca, dos dels “oficis” més antics del món, han estat considerats durant el creixement dels sectors de la construcció i de serveis com les germanes pobres del sector productiu. Les que foren les primeres activitats que van assentar les poblacions nòmades en el neolític han quedat socialment relegades a ser considerades activitats dures i que aporten pocs ingressos econòmics per l'esforç destinat.

Però estudiant la distribució d'activitats productives a nivell mundial, l'activitat agrària cobreix una de les principals necessitats de l'ésser humà: l'alimentació. Transforma elements abundants i inerts, minerals, aigua i energia solar, en aliments –si més no en les formes tradicionals d'agricultura. És l'activitat humana que més superfície ocupa al planeta, i, per tant, la d'impactes més extensos a nivell territorial, per a bé i per a mal. De fet, el medi rural acull el 50% de la població mundial.

L'activitat agrària es va iniciar fa uns 10.000 anys, i ha anat evolucionant de manera diferent en els diversos territoris i cultures del món. En l'últim segle, la modernització agrària ha transformat les formes de fer agricultura, que avui en dia són molt semblants en la major part del planeta.

Des de la segona meitat del segle XX, el procés de modernització agrària va ser impulsat de forma sistemàtica per la FAO i altres organismes internacionals, en el que s'anomena la “Revolució Verda”. Aquesta va consistir en l'aplicació universal d'un mateix paquet tecnològic, compostat per l'ús de maquinària pesada, llavors híbrides, fertilitzants i pesticides químics. Després de més de mig segle de “Revolució Verda”, avui sabem que ha fracassat en el seu objectiu inicial de salvar al món de la fam. La producció de cereals a nivell mundial s'ha triplicat, però l'any 2009 es va superar per primer cop la xifra de 1000 milions de persones al llindar de la fam per primera vegada a la història.

Enfront del model industrial i globalitzat d'agricultura, cada cop més veus demanen un canvi de rumb cap a formes ecològicament sostenibles i socialment justes d'explotació dels recursos naturals. L'agroecologia planteja formes de conreu basades alhora en moderns coneixements científics i en els aspectes positius que ens aporta el coneixement tradicional pagès. Aquesta proposta es basa en l'aprofitament dels recursos locals i la biodiversitat, integrant agricultura, ramaderia, pesca i silvicultura. Proposa l'augment de la diversitat de vegetals i animals utilitzats en cada finca, la recuperació de les races i varietats locals i la diversificació de paisatges com a via per maximitzar l'eficiència productiva i ecològica del model d'agroecosistemes.

L'agricultura ecològica, (també anomenada orgànica o biològica) és una forma de fer agricultura eliminant l'ús de productes de síntesi per a la fertilització o la salut de les plantes, utilitzant per a això altres productes i formes de conreu naturals. Així, s'evita l'ús de productes químics nocius per al medi ambient i per a la salut d'agricultors / es i les persones que consumeixen. L'agricultura ecològica permet que l'activitat agrícola sigui una activitat més sostenible al treballar en els ecosistemes de forma integrada, utilitzant recursos renovables i locals, conservant la fertilitat del sòl, mantenint una major biodiversitat i fent un millor ús de l'aigua.

Essent una activitat que fins l'actualitat semblava reservada a persones amb un elevat nivell de conscienciació ecològica, l'actual crisi econòmica l'ha situat, fins i tot, com una alternativa per competir en el mercat. Recuperació de varietats locals, producte de proximitat... són moltes les raons que han propiciat la recuperació d'un conreu anomenat de qualitat que pugna per competir amb l'agricultura intensiva en allò que té a veure amb el valor dels productes singulars.

LES EXPERIÈNCIES LOCALS

La presència d'horts periurbans, com a experiències de recuperació de zones fèrtils per part d'antics pagesos que havien abandonat el camp per incorporar-se principalment al sector de la indústria, ha estat fàcilment constatable en moltes ciutats de l'àrea metropolitana. El creixement de petits espais d'horta, aparentment desordenats, amb delimitacions del terrenys amb una gran i curiosa diversitat d'andròmines, ha conviscut en la perifèria d'aquestes grans ciutats amb el seu desenvolupament urbanístic i industrial. Es tractava, majoritàriament, de gent gran que, amb l'afany de distracció en assolir l'edat de jubilació, treballava zones d'horta properes a aportacions d'aigua en forma de rieres, pous o rierols.

La manca de maquinària va fer d'aquestes petites explotacions exemples d'agricultura d'autoconsum que algunes administracions locals van mirar de regular de la millor manera possible introduint els conceptes d'agroecologia aprofitant el procés de reglamentació d'aquests espais. Un exemple de regulació d'aquestes característiques ha estat la realitzada per l'Ajuntament de Granollers.

Torredembarra gaudeix d'una experiència singular i poc coneguda per una part important de la seva població: els horts ecològics per a persones jubilades. Es tracta, en l'actualitat, d'un conjunt de 37 parcel·les de 55m² de mitjana, conreats ecològicament dins la finca de Can Dània. Aquesta finca es troba ubicada darrere del cementiri de Torredembarra, al costat de l'Hípica i limitant pel darrera amb la Rasa.

LA FINCA: BREU HISTÒRIA

Can Dània és una zona verda del municipi de Torredembarra. El seu nom es deu a Pol Povlsen, floricultor danès que va comprar la finca a Ventura Farré de "Cal Marxant" l'any 1950, segons informacions facilitades per la seva pròpia família.

Per poder cultivar les flors, es va construir un hivernacle i és precisament en aquest hivernacle, que funcionava amb una caldera de carbó, on s'introdueix per primer cop a l'Estat Espanyol el conreu del Ciclamen. Pol Povlsen va explotar la finca durant uns 15 anys fins que, per motius de salut, es traslladà cap al sud de la Península deixant part de la seva família a Torredembarra on encara resideixen alguns dels seus descendents.

Restes de la instal·lació de calefacció de l'hivernacle emprades pels primers usuaris dels horts com a magatzem d'eines

Ampliació de la Fase I dels horts l'any 2005, al costat de l'antic hivernacle

Futurs usuaris de la Fase II dels horts condicionant el que seran les seves parcel·les, a principis de 2012

Voluntaris d'Ecologistes en Acció donant suport, en la mateixa època, a les tasques de delimitació de les parcel·les de la Fase II realitzades pels futurs usuaris

Substitució, l'any 2011, de l'antiga delimitació de les parcel·les de la Fase 1 per un nou sistema amb cordes i pals per harmonitzar la imatge dels Horts

Aspecte dels horts de la fase II als pocs mesos de la seva adjudicació

Finalment als anys 80 la finca va passar a formar part del patrimoni de l'Ajuntament i en la planificació urbanística local esdevingué el que s'ha esmentat al principi d'aquest escrit: una zona verda municipal.

L'ORIGEN DELS HORTS ECOLÒGICS

Ens hem de remuntar a l'any 2001. En concret, al dia 21 de setembre, quan a proposta de la llavors Regidoria d'Urbanisme i Medi Ambient dirigida pel Sr. Josep Bargalló, es va crear el Consell Municipal de Sostenibilitat en una sessió presidida pel llavors Alcalde, Sr. Miquel Àngel Lecha. Aquest Consell consultiu, format per persones a títol individual o representants d'entitats, es va constituir en comissions de treball, entre les quals es trobava la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal.

El Consell Municipal de Sostenibilitat, encara actiu després d'onze anys de la seva creació, segons el Reglament de funcionament aprovat aleshores, té entre les seves funcions: *“Fer propostes que facilitin el procés d'assoliment d'un model de societat sostenible”, “fer propostes concretes d'actuació pel desenvolupament dels programes proposats...”* i *“Programar l'aplicació de l'Agenda 21 Local”*.

La Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal, en la seva reunió del 7 de febrer del 2002, va fer la següent proposta per portar al Plenari del Consell Municipal de Sostenibilitat de Torredembarra per tal que aquest l'elevés al Plenari de l'Ajuntament per a la seva aprovació: *Estudiar la possibilitat de trobar un lloc adient per a l'esbarjo de jubilats i pensionistes en la realització de petits horts. Als propietaris se'ls hauria de subvencionar mitjançant desgravació d'impostos, reconeixement social i altres mesures compensatòries.* Aquesta proposta va a ser publicada al primer número del Butlletí del Consell Municipal de Sostenibilitat.

A la pràctica, el que succeí fou que aquesta proposta va quedar inclosa a l'Agenda 21 de Torredembarra, en el seu objectiu 3 *“Diversificar l'economia local amb activitats sostenibles”,* amb la següent redacció: *Projecte d'horts ecològics per a gent gran, immigrants, joves aturats, etc.”* i, de facto, va acabar essent una proposta d'horts urbans destinada al gaudi de persones jubilades.

L'Agenda 21 de Torredembarra va a ser aprovada pel Ple del Consell Municipal de Sostenibilitat el 17 de gener de 2003 i, per unanimitat, pel propi Ple Municipal de data 13 de març del 2003, incloent objectius, pla d'acció i indicadors.

La totalitat de l'Agenda 21 fou publicada en el segon número del Butlletí del Consell Municipal de Sostenibilitat.

Els membres de la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal, es van bolcar en la recerca de terrenys per consolidar el projecte especialment durant tot el període comprés entre la seva proposta i l'aprovació de l'Agenda 21, tal i com consta en les actes públiques de les reunions d'aquest grup de treball. La recerca, que va comptar amb l'ajut dels serveis municipals corresponents, tenia com a objectiu trobar llocs adients de propietat municipal per a la posada en marxa del horts. Finalment, el mes d'abril de 2003, en una reunió mantinguda a la Regidoria d'Urbanisme i Medi Ambient, amb els tècnics i polítics corresponents, es va arribar a la conclusió que la antiga finca de Can Dània, qualificada dins el planejament urbanístic com zona verda municipal era, per moltes raons, el lloc més adient.

Lluny de deixar el tema per acabat, les persones membres de la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal van redactar i proposar al llavors Regidor d'Urbanisme i Medi Ambient els requisits per accedir a l'ús en precari d'aquest horts, que van quedar com un conjunt de requisits, condicions d'ús dels horts, durada de la "concessió" i potestats de l'Ajuntament com a propietari dels terrenys.

EL CREIXEMENT DELS HORTS

Inicialment es van preparar i cedir 14 horts d'aproximadament 60 metres quadrats cadascun que es van ampliar en 5 horts més l'any 2005. La segona fase va tenir lloc l'any 2012 la qual cosa va suposar una ampliació fins a 37 horts, que són els que es coneixen actualment a l'espera d'una anunciada tercera fase, a iniciar l'any 2013 per arribar a assolir entre 60 i 62 horts urbans.

Durant els darrers anys s'han realitzat importants tasques per tal de millorar l'espai de Can Dània que s'han anat reflectint en forma d'articles en el butlletí electrònic de la Regidoria de Medi Ambient. Així, l'any 2007 es va realitzar una neteja en profunditat de l'espai, es va dur a terme el desbrossat de l'àrea no cultivada i una intensa neteja amb retirada de plàstics, metalls, etc. disseminats per la finca.

L'any 2008 es va enderrocar una caseta molt deteriorada amb perill d'ensorrament, es van tancar tres coberts, es van construir diversos magatzems

Entrega de compostadors als usuaris de la Fase I per transformar les restes vegetals de les collites en adob orgànic

Acumulació de material procedent de les tasques de neteja de la finca realitzada per la Brigada Ambiental l'any 2007

per què els concessionaris dels horts ecològics poguessin desfer les eines, es va construir una rampa d'accés, es va arreglar la bassa i es va reparar la bomba del pou per poder extraure l'aigua del freàtic en lloc de l'aigua de boca general del municipi. L'any 2009 es van instal·lar comptadors d'aigua individuals per a cada hort i es van realitzar diverses sessions de neteja en profunditat de la finca.

L'any 2011 els Vigilants Ambientals de la regidoria de Medi Ambient van retirar tota la brossa i andròmines i van unificar l'aspecte de les parcel·les amb pals i cordes. També es va aprofitar el programa IMPULS del Servei d'Ocupació de Catalunya per dur a terme les tasques de condicionament de l'antic hivernacle, amb la retirada de tots els vidres i elements que suposaven un perill per als usuaris dels Horts. Tanmateix, es va dur a terme la rehabilitació de l'edifici que havia servit d'habitatge als antics propietaris de l'explotació. De fet, el garatge per a vehicles s'ha destinat a una part dels usuaris de la segona fase dels horts per tal que puguin disposar, juntament amb la caseta del segon pou de la finca, d'un espai per poder emmagatzemar els seus estris agrícoles.

L'Any 2012 va tenir lloc el condicionament de l'espai per a l'ampliació de la segona fase i la distribució dels nous horts entre les persones de la llista d'espera. També es va condicionar l'aspecte extern de la finca, amb la pintada d'un mural al·legòric de l'agricultura i les persones jubilades. Aquí és molt important destacar la col·laboració de les pròpies persones en llista d'espera, que van ajudar en la instal·lació de la xarxa de subministrament de l'aigua, en la delimitació de les parcel·les així com en el seu arranjanament. També consta que hi van haver diverses persones que, a títol individual, van col·laborar gratuïtament en el llaurat dels horts o cedint, gratuïtament també, part de la pintura del mural. Tot plegat va servir per avançar la posada en marxa de la segona fase en un temps rècord de pocs mesos i deixar en llista d'espera, únicament, a les persones inscrites en la mateixa durant l'any en curs, segons, un cop més segons el butlletí electrònic de la Regidoria.

L'Any 2013 s'ha anunciat que serà l'any de l'ampliació a la tercera fase, en els darrers espais aptes per a l'agricultura que queden a la finca. També s'ha anunciat que serà l'any de la consolidació dels espais comuns i ja ho ha estat el de la reglamentació de l'adjudicació de les llicències d'ús privatiu de l'espai cedit a cada persona usuària, atenent l'aprovació per unanimitat dels grups municipals del Reglament en la sessió plenària de l'Ajuntament que tingué lloc el 21 de març.

LA REGLAMENTACIÓ DELS HORTS

Inicialment, van ser els membres de la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal, com ja s'ha esmentat, els que van proposar les condicions per accedir, usar i determinar fins quant les persones usuàries podien gaudir de l'hort ecològic.

En principi, doncs, es va tractar d'una mena d'acord entre Ajuntament i persones usuàries que, tot i esmentar el terme de "concessió", en el fons no tenia cap tipus de legitimitat. No es va fer cap adjudicació legislativament ferma i, probablement, això fou un encert polític en el seu moment atenent al fet de la poca experiència existent arreu de Catalunya d'aquest tipus d'activitats.

De fet, es desconeixia si aquesta experiència tindria futur i, com s'ha demostrat en altres experiències d'hortos urbans, una extrema legislació ha acabat per enfonsar bons projectes d'aquesta tipologia.

Inicialment, doncs, tot va quedar en l'expressió d'unes condicions mínimes que han servit després, atenent a la poca experiència de funcionament dels horts, per aprovar el reglament d'ús dels mateixos i per determinar la seva adjudicació. Les condicions foren, l'any 2003, les següents:

"Requisits per accedir als horts

- Home o dona, més gran de 60 anys i sense feina remunerada.
- Empadronat a Torredembarra almenys des de l'any 2000.
- No tenir cap altre espai de propietat o lloguer on es pugui conrear.
- Acceptar les següents condicions:
- Els productes dels horts són únicament i exclusivament per a autoconsum i mai es podran vendre. Si hi ha excés de producció es podran organitzar conjuntament activitats per donar sortida a aquest excés (entregar a gent que ho necessiti, dia de portes obertes, visites escolars, etc.)
- Els horts es dedicaran únicament i exclusivament a conreus ecològics. No s'acceptaran llavors transgèniques i s'afavorirà la plantació d'espècies autòctones i la recuperació de varietats locals.
- El reg serà obligatòriament de degoteig i el concessionari realitzarà al seu càrrec la inversió pel sistema de reg a degoteig, des de la sortida d'aigua localitzada a cada parcel·la. Aquesta inversió consisteix en tubs foradats, el tipus i el material dels quals seran determinats per la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal del Consell Municipal de Sostenibilitat.
- Es recollirà tot el rebuig vegetal per a fer compost, com un servei comú.
- El concessionari no podrà traspasar, cedir o subarrendar l'hort.
- No es podrà realitzar cap modificació que no estigui prèviament autoritzada per l'Ajuntament.
- No es poden utilitzar productes químics (pesticides i adobs) no acceptats per l'agricultura ecològica.

Condicions de la concessió

- La concessió es farà per sorteig entre totes les peticions que hagin acceptat les condicions el dia 30 de juliol.
- La concessió s'atorga per a un període de cinc anys, a comptar des de l'adjudicació definitiva.
- La durada de la concessió es podrà prorrogar en funció de les sol·licituds existents.
- Un cop exhaurit l'esmentat termini, l'hort revertirà a l'Ajuntament, que tornarà a adjudicar-lo.
- L'adjudicació dels horts no comportarà cap despesa, però es pagaran 50€ a l'any, quantitat que es destinarà íntegrament a la millora de les instal·lacions.
- Per al seu correu ecològic.

Caducitat de la concessió

- Als cinc anys de la concessió.
- Pel notori mal ús del servei.
- Per no utilització durant sis mesos seguits.
- Per la realització de qualsevol acte expressament prohibit.

Les possibles millores realitzades a les parcel·les seran de propietat de l'Ajuntament una vegada finalitzada la concessió.

Facultats de l'Ajuntament

L'Ajuntament té les potestats següents:

- Inspeccionar els terrenys i instal·lacions i fiscalitzar la gestió del concessionari.
- Decidir les mesures a prendre en relació amb l'estat dels horts.

Aquestes facultats poden ser delegades a la Comissió de Medi Rural, Agrícola i Forestal del Consell de Sostenibilitat”.

A finals de l'any 2012 es van posar els fonaments per a l'ampliació de la tercera fase dels horts i l'establiment del Reglament de funcionament que regula l'adjudicació de llicències d'ús privatiu de domini públic. Aquest Reglament té per objecte regular l'atorgament de les llicències d'ús privatiu del domini públic per part de l'Ajuntament sobre els horts de titularitat municipal situats a la finca de “Can Dània” exclusivament pel seu conreu ecològic, amb destinació a l'autoconsum. El Reglament conté els drets i obligacions a complir per les persones beneficiàries d'aquestes llicències i el règim de licitació i atorgament de les mateixes. Com a base, es van prendre les condicions d'ús vigents fins al moment.

Per a l'aplicació del Reglament, aprovat en la sessió plenària del mes de març de 2013, calia tractar les ocupacions d'usuaris d'horts promogudes prèviament pel propi Ajuntament de Torredembarra abans de la seva aprovació: el total de les 37 parcel·les preexistents.

Per tant, les persones que fins el moment ocupaven aquestes parcel·les, només van haver d'acreditar documentalment estar en aquesta situació per poder beneficiar-se d'un atorgament directe de la llicència d'ús privatiu del domini públic de l'hort que ocupaven, sense haver de participar en cap altre sistema d'atorgament públic de les noves parcel·les.

Aquestes persones, òbviament, complien amb les noves obligacions que estableix el Reglament. Les llicències d'ús privatiu per aquests interessats preexistents s'atorguen a títol personal i intransferible com les noves llicències aplicables a partir de l'aprovació del Reglament.

D'acord amb el nou Reglament, doncs, poden ser usuaris i usuàries de l'espai destinat al conreu ecològic les persones que tinguin atorgada la llicència municipal per a conreu ecològic d'una parcel·la dins la finca de Can Dània, sense finalitat de lucre i que compleixin les condicions establertes en l'esmentat reglament. Els detalls es poden consultar a la pàgina web de l'Ajuntament (www.torredembarra.cat) dins l'apartat "Ajuntament. Normativa.Reglaments".

La persona sol·licitant de la llicència per a l'ús privatiu d'un hort ha de complir, d'entrada, els següents requisits:

- Ha de poder acreditar la condició de jubilat/da o la de prejubilació.*
- Ha de ser major de 60 anys si cotitzava dins del règim general de la seguretat social o 55 si ho estava en el règim especial.*
- Ha d'estar empadronat/da a Torredembarra amb 5 anys d'antiguitat en relació a la data de nou atorgament i acceptar les condicions de conreu descrites en aquest Reglament.*
- Cap persona de la mateixa unitat familiar que la sol·licitant pot ser adjudicatària en actiu d'un hort a Can Dània.*

El Reglament també contempla sol·licituds d'ús de l'espai comú de Can Dània per part d'entitats o grups de caràcter no associatiu i dels particulars per a usos puntuals. En aquests casos també és l'Ajuntament qui ha d'autoritzar la seva utilització. Tampoc descarta la utilització pedagògica de l'espai, instant a les persones adjudicatàries de les llicències d'ús a col·laborar amb les activitats d'educació ambiental lligades als horts i cultiu ecològic i en les jornades de portes obertes que s'organitzen a l'entorn d'aquest espai.

Com a novetats en les condicions d'ús en relació a les existents fins al moment estan:

- Fixar un consum d'aigua màxim anual per parcel·la.*
- Regular què fer quan una persona no es pot fer càrrec de l'hort per una temporada.*
- Regular la presència de persones que ajuden als avis amb més problemes físics per dur a terme el conreu.*
- Limitar la plantació d'arbres.*
- Prohibir l'entrada de gossos sense anar convenientment lligats*
- Diferenciar la parcel·la cultivable, objecte de la llicència d'ús privatiu, de la resta de l'espai d'ús comú.*
- Establir anualment un conjunt de tasques que permetin reduir el pagament de la quota establerta en el Reglament fins a un 20%.*

Una novetat important en el nou Reglament es troba en la Disposició addicional segona que, textualment diu:

“L'Ajuntament de Torredembarra té la potestat d'aprovar una reserva de fins a un 20% de les parcel·les que surtin a concurs per adjudicar-les directament a les persones empadronades a Torredembarra en risc d'exclusió social que determinin els serveis socials adscrits a l'Ajuntament de Torredembarra. En aquest cas, la finalització de l'adjudicació es produirà en el moment en que els esmentats serveis socials determinin la fi de la situació d'exclusió.”

Aquesta disposició fa entrar els horts en l'actual situació de crisi econòmica. Els horts es van concebre des d'un punt de vista lúdic. Però cada cop més la necessitat obliga a cercar sortides dignes per aquelles persones que es troben en risc d'exclusió i la recuperació de l'agricultura com a forma de vida es va obrint pas en el pensament de qui ha d'implementar-les. Per això en el nou Reglament s'incorpora l'aspecte social amb la reserva d'unes parcel·les per a ús social.

DELS HORTS ECOLÒGICS URBANS ALS HORTS ECOLÒGICS SOCIALS

El dia 21 de març, la Xarxa de Ciutats i Pobles per la Sostenibilitat amb la col·laboració del Servei de Medi Ambient de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú van organitzar una jornada que portà per títol

“Dels horts urbans als horts socials. Perspectives de fu-tur dels horts municipals a la Sala de Voltes de la Masia d'en Cabanyes de Vilanova i la Geltrú.

Aquesta Jornada fou el punt de partida de la Comissió de treball d'Horts d'aquesta xarxa de polítics i tècnics d'arreu de Catalunya que lidera la Diputació de Barcelona.

Tant la jornada com la constitució de la comissió de treball responien a una demanda creixent per part dels ajuntaments per ordenar i donar impuls al debat sobre els horts urbans i els horts socials, un fenomen que en el context econòmic estava prenent una dimensió cada vegada més important.

Una de les conclusions més clares de la jornada va ser que els horts urbans són una proposta innovadora que apleix funcions molt diverses en el

Presentació de la Jornada

Taules de treball amb polítics i tècnics

Posada en comú del resultat de les taules de treball

context municipal, començant per les de tipus social (atenció a la tercera edat, a la discapacitat o a col·lectius desfavorits), les pedagògiques (horts escolars), les de consum responsable (productes de proximitat en horts professionals) i fins i tot les d'oci i turístiques.

Els més de 90 tècnics municipals que s'hi van reunir van sol·licitar a la Xarxa iniciar els treballs necessaris per ordenar aquest àmbit de treball i per redactar un marc d'acció que recollís tots els variats factors que afecten el fenomen.

EL FUTUR DELS HORTS URBANS: CONTINUÏTAT O REVOLTA

D'aquesta preocupació global no en pot quedar aïllada Torredembarra. Com ja s'ha comentat, els horts per a persones jubilades de Can Dània és una genuïna experiència de la tipologia d'hort urbà considerada com a lúdica. Però amb tres fases destinades a l'aspecte lúdic i amb un reglament que permet una diversificació d'usos es fa necessària una reflexió d'acord amb la situació actual.

Alguns col·lectius han manifestat el seu interès per desenvolupar experiències socials de diverses tipologies: des de destinar algun dels horts actuals a persones aturades amb dificultats econòmiques importants- cosa la qual ja és possible amb l'actual reglament- fins a fer d'algun dels horts un espai col·lectiu el producte dels quals es distribuís entre persones necessitades, una opció que els mateixos usuaris dels horts han apuntat algun cop.

Però hi ha altres possibilitats que deixo apuntades: es pot destinar l'antic espai de l'hivernacle per fer un banc de proves diverses. És possible que l'actual superfície no sigui suficient per generar una proposta econòmica alternativa però sí pot ser un espai per poder assajar sortides, ni que siguin parcials, a l'actual crisi, o, simplement, una escola d'experiències creatives per aprendre a recuperar part del sòl fèrtil local què, d'haver seguit la bombolla constructiva, hagués desaparegut enterrat sobre tones de ciment.

Per exemple, es poden reservar en aquest espai algunes petites parcel·les destinades a joves que ni estudien ni poden treballar. La joventut és activa i necessita també sentir-se útil en temps de crisi: aportar a casa un producte creat per ells mateixos pot facilitar no caure en el desencís que representa

aixecar-se pel matí i no poder fer res.

També es poden destinar algunes parcel·les a fer “horts de crisi” on, de la mà de persones que coneixen l’ofici, formació important per aprendre a conrear la terra per obtenir-ne un benefici. Aquestes cessions haurien de ser puntuals i reglamentades de manera diferent als horts urbans de gaudi per a persones jubilades amb l’objectiu d’aconseguir ensenyar un ofici a persones grans, aturades, i a joves sense feina, amb una taxa de renovació elevada per poder arribar al màxim de persones possible.

En paral·lel, seria interessant establir un banc d’horts. Són diversos els municipis que fan de mediadors entre propietaris de terrenys sense conrear i persones que volen tornar al sector primari. El pas pels “horts de crisi” seria un element de formació important per conèixer pràctiques agrícoles i millores de rendiment.

De fet, tornant al començament d’aquest interessant procés que ha tingut lloc a Torredembarra, caldria obrir un procés participatiu on bolcar tota una pluja d’idees a partir del debat de les quals, de ben segur, sorgirien projectes per afrontar aquesta necessitat d’aprofitament de terra fèrtil lligada a la crisi que esdevindria el lògic complement de l’actual oferta lúdica d’horts ecològics de la nostra vila”.